

ΑΣ ΒΟΥΤΗΣΟΥΜΕ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ

ΕΡΗΜΙΤΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

ΑΣ ΒΟΥΤΗΞΟΥΜΕ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ

ΕΡΗΜΙΤΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Αυτό το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος **«Δουλεύοντας για την αποτελεσματική διαχείριση και προστασία της θαλάσσιας περιοχής της χερσονήσου του Ερημίτη»**. Παρέχει πληροφορίες για τη θαλάσσια περιοχή του Ερημίτη και προτείνει μια σειρά δραστηριοτήτων που μπορούν να πραγματοποιηθούν στον Ερημίτη ή σε άλλες παράκτιες περιοχές και μπορούν να αξιοποιηθούν από εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο περιβαλλοντικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Το υλικό έχει σχεδιαστεί για μαθητές ηλικίας **5 έως 15 ετών** και χωρίζεται σε δύο ενότητες, η καθεμία από τις οποίες απευθύνεται σε μια συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα. Το εγχειρίδιο είναι διαθέσιμο στα **αγγλικά** και στα **ελληνικά**.

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό συνοδεύεται από μια ενημερωτική παρουσίαση, την οποία οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν πριν από την υλοποίηση των δραστηριοτήτων. Συνιστάται οι εκπαιδευτικοί να μελετήσουν όλες τις πληροφορίες που παρέχονται εδώ και στην παρουσίαση, καθώς και να διαβάσουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την περιοχή στην ιστοσελίδα της **iSea** εδώ: <https://isea.com.gr/erimitis/>

Περιβαλλοντική Οργάνωση για την Προστασία
των Υδάτινων Οικοσυστημάτων
Θεσσαλονίκη, Ελλάδα
Τηλέφωνο: +30 2313090696
Email: info@isea.com.gr

Σχεδιάστηκε από:
iSea

Γραφιστική επιμέλεια:
iSea

Φωτογραφίες:
iSea
Δημήτρης Τοσίδης

Η **iSea** είναι μια Περιβαλλοντική Οργάνωση που ιδρύθηκε το 2016 με έδρα τη Θεσσαλονίκη και σκοπό την προστασία των υδάτινων οικοσυστημάτων. Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «**Δουλεύοντας για την αποτελεσματική διαχείριση και προστασία της θαλάσσιας περιοχής της χερσονήσου του Ερημίτη**», που από το 2021 υλοποιείται από την iSea σε συνεργασία με τον **Erimitis Plous** και με τη χρηματοδότηση του **Blue Marine Foundation** και του **Ionian Environment Foundation**.

Θα χαρούμε πολύ να μας κρατήσετε ενήμερους και να μοιραστείτε μαζί μας φωτογραφίες από τις δραστηριότητές σας. Επικοινωνήστε μαζί μας αν χρειάζεστε υποστήριξη ή έχετε απορίες για την αξιοποίησή του.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ερημίτης: Λίγα λόγια	6
Θαλάσσιοι οικότοποι & είδη του Ερημίτη	7
Απειλές & πιέσεις	8
Δραστηριότητες για παιδιά ηλικίας 5-10 ετών	11
Δραστηριότητα στην τάξη: Θεατρικό παιχνίδι	12
Υπαίθρια δραστηριότητα: Ας γίνουμε Επιστήμονες Πολίτες	15
Δραστηριότητες για ηλικίες 11-15 ετών	17
Δραστηριότητα στην τάξη: Η τοπική κοινότητα εργάζεται για την προστασία του Ερημίτη	18
Υπαίθρια δραστηριότητα: Ας γίνουμε Επιστήμονες Πολίτες	21

ΕΡΗΜΙΤΗΣ : ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Η χερσόνησος του Ερημίτη, που βρίσκεται στα βορειοανατολικά της Κέρκυρας, συνορεύει με τη δυτική ακτή της Αλβανίας μέσω ενός στενού καναλιού που συνδέει την Αδριατική με το Ιόνιο Πέλαγος.

Η περιοχή περιλαμβάνει 7 κόλπους που παραμένουν σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστοι από την ανθρώπινη παρέμβαση και τους οποίους επισκέπτονται ντόπιοι, επισκέπτες και λάτρεις της φύσης.

Η iSea δραστηριοποιείται στην περιοχή από το 2021, με έμφαση στην ανάδειξη της σημασίας της θαλάσσιας περιοχής του Ερημίτη. Οι δράσεις περιλαμβάνουν την καταγραφή σημαντικών οικοτόπων, τη δημιουργία ενός καταλόγου θαλάσσιων ειδών που περιλαμβάνει σπάνια και προστατευόμενα φυτά και ζώα της περιοχής, καθώς και τον εντοπισμό των απειλών για την περιοχή, ενώ παράλληλα πραγματοποιούνται εκστρατείες ευαισθητοποίησης με βάση τα επιστημονικά ευρήματα.

ΣΚΑΝΑΡΕΤΕ ΕΔΩ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΓΝΩΣΕΩΝ

ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ & ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΕΡΗΜΙΤΗ

Στη θαλάσσια περιοχή του Ερημίτη περιοχή που μελετήθηκε από την iSea, προσδιορίστηκαν **5** τύποι οικοτόπων:

- Ύφαλοι,
- Αμμοσύρσεις,
- Αβαθείς κολπίσκοι και κόλποι,
- Θαλάσσια σπήλαια,
- Λιβάρδια Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*)

Συνολικά εντοπίστηκαν **211** θαλάσσια είδη, εκ των οποίων **186** είδη πανίδας (ζώα) και **25** είδη χλωρίδας (φυτά).

Τα είδη πανίδας περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, ψάρια, μαλάκια, εχινόδερμα, θαλάσσια θηλαστικά κι ερπετά.

Axinella cannabina

Aplysina Aerophoba
(Κίτρινο Σωληνωτό
Σφουγγάρι)

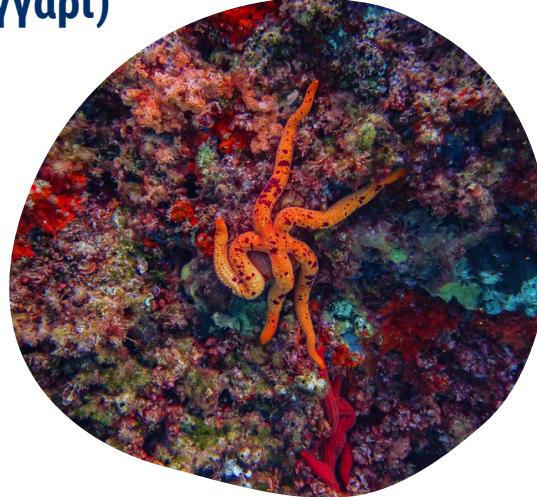
Zeus faber
(Χριστόψαρο)

Scyllarides latus
(Κολοχτύπα)

Condylactis aurantiaca
(Χρυσή Ανεμώνη)

Ophidiaster ophidianus
(Μωβ Αστερίας)

Pinna rudis
(Πίννα)

ΑΠΕΙΛΕΣ & ΠΙΕΣΕΙΣ

Η περιοχή του Ερημίτη περιλαμβάνει επτά παραλίες που είναι σχεδόν ανέπαφες από ανθρώπινες παρεμβάσεις, καθώς η πρόσβαση σε αυτές είναι δυνατή μόνο μέσω μονοπατιών ή από τη θάλασσα!

Ωστόσο, υπάρχουν σχέδια ανάπτυξης τουριστικών υποδομών για ολόκληρη τη χερσόνησο που θα απέβαιναν καταστροφικά για τα οικοσυστήματα της περιοχής, όπως η κατασκευή μαρίνας επάνω στα λιβάδια Ποσειδωνίας.

Για να προωθήσει τη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής, η iSea προχώρησε στην αναγνώριση των τρεχουσών ανθρωπογενών πιέσεων που ασκούνται στα είδη και τους οικοτόπους της, προκειμένου να προτείνει τεκμηριωμένες δράσεις διαχείρισης για τη διατήρησή τους.

Το ανατολικό Ιόνιο Πέλαγος, όπου βρίσκεται και η χερσόνησος του Ερημίτη, χαρακτηρίζεται από υψηλή **τουριστική πίεση**, ειδικά από σκάφη, καθώς πρόκειται για μία από τις πιο δημοφιλείς τοποθεσίες στη Μεσόγειο για ιστιοπλοΐα. Παρόλο που ο Ερημίτης δέχεται σημαντικά λιγότερο τουρισμό σε σύγκριση με άλλα μέρη της Κέρκυρας και του Ιονίου, ο μεγάλος αριθμός σκαφών έχει αντίκτυπο στα λιβάδια Ποσειδωνίας.

Για να αξιολογηθούν τα λιβάδια που απειλούνται περισσότερο από την πίεση της **ανεξέλεγκτης αγκυροβόλησης**, η iSea πραγματοποίησε έρευνες με drones. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα για τον Ερημίτη, το μεγαλύτερο ποσοστό καταγεγραμμένων σκαφών εντοπίστηκε στον κόλπο του Αρία, ακολουθούμενο από τη Βραχλή και την Άκολη, ενώ περισσότερο από το 65% των καταγεγραμμένων σκαφών ήταν αγκυροβολημένα επάνω σε λιβάδια Ποσειδωνίας.

Μια σειρά από άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες επηρεάζουν επίσης την υγεία των λιβαδιών στην ευρύτερη περιοχή, όπως η **ιχθυοκαλλιέργεια** και η ανεπαρκής επεξεργασία **λυμάτων**.

Αναπτυξιακά
σχέδια

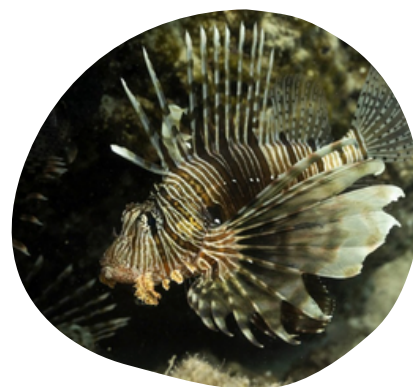
Ανεξέλεγκτη
αγκυροβόληση

Ιχθυοκαλλιέργειες

Ρύπανση

Ξενικά
είδη

ΑΠΕΙΛΕΣ & ΠΙΕΣΕΙΣ

Επιπλέον, παρά την έλλειψη καταγραφών ξενικών ειδών στον Ερημίτη το 2021 και το 2022, καταγράφηκαν συνολικά 8 ξενικά είδη μεταξύ 2023 και 2024, εκ των οποίων 3 είδη ψαριών και 5 είδη θαλάσσιας χλωρίδας (φύκια και θαλάσσια φυτά).

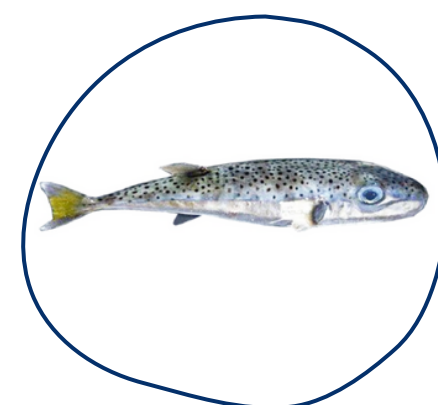
Πάνω από 300 ξενικά θαλάσσια είδη έχουν καταγραφεί στην Ελλάδα, ενώ ορισμένα από αυτά θεωρούνται εισβολικά, προκαλώντας οικολογικές επιπτώσεις, όπως η εκτόπιση αυτοχθόνων ειδών, η αλλοίωση της ισοροπίας των αυτόχθονων κοινοτήτων, η αλλαγή των τροφικών δικτύων κλπ. Ομοίως, έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην τοπική οικονομία σε όλη την Ελλάδα, καθώς επηρεάζουν κυρίως την αλιεία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκτιμήσει τον οικονομικό αντίκτυπο των εισβολικών ειδών σε 12 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Τέλος, ορισμένα είδη αποτελούν άμεση απειλή για τον άνθρωπο. Για παράδειγμα, ο Λαγοκέφαλος είναι τοξικός, γι' αυτό και απαγορεύεται η κατανάλωσή του.

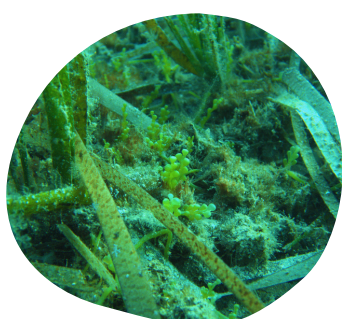
Λεοντόψαρο
Pterois miles

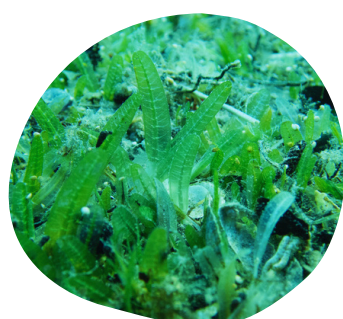
Γερμανός
Siganus luridus

Λαγοκέφαλος
Lagocephalus sceleratus

Caulerpa cylindracea

Halophila stipulacea

Codium fragile

Galaxaura rugosa

Asparagopsis taxiformis

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 5-10 ΕΤΩΝ

Σκοπός και στόχοι της εκπαιδευτικής δραστηριότητας

1.1. Σκοπός

Σκοπός της δραστηριότητας είναι η ευαισθητοποίηση των παιδιών σχετικά με την οικολογική αξία της θαλάσσιας περιοχής του Ερημίτη και τις απειλές που αντιμετωπίζει.

1.2. Επιμέρους στόχοι

Το παιχνίδι ρόλων παρέχει στους μαθητές την ευκαιρία να:

- Μάθουν για τη σημασία του Ερημίτη
- Κατανοήσουν τα χαρακτηριστικά και τους οργανισμούς της περιοχής, καθώς και τις απειλές που αντιμετωπίζουν
- Αναγνωρίσουν τον αντίκτυπο των ενεργειών τους στο θαλάσσιο περιβάλλον
- Αξιολογήσουν τις δικές τους ιδέες, καθώς και αυτές των συμμαθητών τους, και να εκτιμήσουν την αποτελεσματικότητά τους
- Αμφισβητήσουν συμπεριφορές που συμβάλλουν στην υποβάθμιση της θάλασσας
- Επιλέξουν τρόπους δράσης για την προστασία της θάλασσας

Εκπαιδευτική μέθοδος

Στο θεατρικό παιχνίδι αναπαρίσταται η τρέχουσα κατάσταση στη θαλάσσια περιοχή του Ερημίτη. Δίνεται έμφαση στον πλούτο αυτού του θαλάσσιου οικοσυστήματος, στις απειλές που αντιμετωπίζει και στην ανάγκη διατήρησής του. Τα παιδιά αναλαμβάνουν τους ρόλους στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος και άλλων οργανισμών που ζουν στην περιοχή και καλούνται να υπερασπιστούν την ευημερία τους. Με αυτόν τον τρόπο, τα παιδιά μαθαίνουν να παρατηρούν, να μιμούνται, να χρησιμοποιούν τις αισθήσεις τους, να υιοθετούν την οπτική γωνία άλλων οργανισμών, να αναγνωρίζουν τις ανάγκες τους και να εκφράζουν τα συναισθήματά τους.

Τα παιδιά καλούνται να γίνουν πρωταγωνιστές της ιστορίας, αποκτώντας τη δύναμη να προτείνουν εναλλακτικές λύσεις. Οι μαθητές διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στη μάθηση και αναπτύσσουν μια βαθύτερη κατανόηση του θέματος που μελετούν.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Περιγραφή

- Το θέμα του Ερημίτη παρουσιάζεται μέσω της εκπαιδευτικής παρουσίασης.
- Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει το σενάριο, περιγράφοντας εν συντομία το πρόβλημα και επισημαίνοντας τους ρόλους που εμπλέκονται.
- **Σενάριο:** Τα παιδιά χωρίζονται σε διαφορετικές ομάδες ρόλων. Προτεινόμενες ομάδες: **οικότοποι**, όπως ύφαλοι και λιβάδια Ποσειδωνίας, **ψάρια**, όπως ροφοί και παπαγαλόψαρα, **θαλάσσια θηλαστικά**, όπως ρινοδέλφια και μεσογειακές φώκιες, **ερπετά**, όπως χελώνες καρέτα καρέτα και πράσινες χελώνες, και **θαλάσσια πτηνά**, όπως θαλασσοκόρακες. Καλούνται να φανταστούν ότι ζουν σε μια κοινότητα στην περιοχή του Ερημίτη και να ενεργήσουν σύμφωνα με όσα έχουν μάθει, να δουν γιατί αυτοί οι οργανισμοί ζουν ή χρησιμοποιούν την περιοχή και να περιγράψουν τις απειλές που δέχονται. Ανάλογα με την ηλικία τους, μπορούν επίσης να εμπλουτίσουν τα αποτελέσματά τους προτείνοντας πιθανές λύσεις από τη δική τους οπτική γωνία.
- Με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού τους, μελετούν τους ρόλους τους και τους συζητούν μέσα στην ομάδα τους, χρησιμοποιώντας πληροφορίες από το διαθέσιμο υλικό.
- Το θεατρικό παιχνίδι εξελίσσεται υπό την καθοδήγηση και τον συντονισμό του/της εκπαιδευτικού, που αναλαμβάνει το ρόλο του αφηγητή και επιλέγει ποια ομάδα θα μιλήσει κάθε φορά. Ανάλογα με την ηλικία τους, η δραστηριότητα μπορεί να είναι περισσότερο ή λιγότερο καθοδηγούμενη από τον/την εκπαιδευτικό.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

- Στο τέλος, όλη η τάξη συζητά τα προβλήματα και αν αυτά αντιμετωπίστηκαν, τις σχέσεις που αναπτύχθηκαν μεταξύ των ειδών και τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι παράγοντες επηρεάζουν το οικοσύστημα, καταλήγοντας σε λύσεις και υπεύθυνες συμπεριφορές που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής.
- Ο/Η εκπαιδευτικός συντονίζει τη διαδικασία, διασφαλίζει την τήρηση των κανόνων, ενθαρρύνει τη συζήτηση και προτρέπει τις ομάδες να υποστηρίξουν τις θέσεις τους, να αιτιολογήσουν τα επιχειρήματά τους και να καταλήξουν στην καλύτερη δυνατή λύση για το πρόβλημα που εξετάζεται.
- Στο τέλος, όλοι οι συμμετέχοντες διερευνούν μια αμοιβαία συμφωνημένη λύση για ένα πρόβλημα που έχει χαρακτηριστεί ως σημαντικό. Κάθε ομάδα αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των επιχειρημάτων της, καθώς και εκείνων των άλλων ομάδων, κατά τη διαπραγμάτευση του προβλήματος και την εξεύρεση μιας συναινετικής λύσης. Ο/Η εκπαιδευτικός, μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης μεταξύ των ομάδων, παρουσιάζει το πρόβλημα που εξετάστηκε, τις απόψεις που εκφράστηκαν από κάθε εμπλεκόμενη ομάδα, καθώς και τα επιχειρήματα που τις υποστηρίζουν, και προτείνει μια λύση που συνθέτει τις απόψεις που παρουσιάστηκαν.

ΥΠΑΙΘΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΑΣ ΓΙΝΟΥΜΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Σκοπός και στόχοι της εκπαιδευτικής δραστηριότητας

1.1. Σκοπός

Σκοπός της δραστηριότητας είναι η ευαισθητοποίηση των παιδιών σχετικά με την οικολογική αξία των παράκτιων περιοχών, όπως ο Ερημίτης, και των οργανισμών που ζουν εκεί.

1.2. Επιμέρους στόχοι

Η Επιστήμη των Πολιτών παρέχει στους μαθητές την ευκαιρία να:

- Εξερευνήσουν την περιοχή του Ερημίτη (ή άλλη περιοχή) και τα είδη που φιλοξενεί μέσω της βιωματικής μάθησης.
- Παρατηρήσουν τους οργανισμούς της περιοχής και να κατανοήσουν τα κοινά και διαφορετικά χαρακτηριστικά τους.
- Αναγνωρίσουν τον αριθμό των οργανισμών που βρίσκονται σε μια περιοχή, κάτι που δεν συνειδητοποιούν χωρίς να την εξερευνήσουν.
- Χρησιμοποιήσουν τις Νέες Τεχνολογίες και άλλα εργαλεία που μπορούν να αποτελέσουν έγκυρες πηγές πληροφοριών.
- Εργαστούν σε ομάδες.
- Αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες.
- Συνδεθούν με τη φύση, κάτι που αποτελεί προϋπόθεση για να τη θαυμάσουν και να την προστατεύσουν.

Περιγραφή

- Η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί στην παραλία Αυλάκι, στον Ερημίτη, ή εναλλακτικά σε οποιαδήποτε περιοχή της Κέρκυρας, όπου η τάξη μπορεί να παρατηρήσει τα διάφορα είδη πανίδας (ζώα) και χλωρίδας (φυτά). Πριν από την επίσκεψή τους, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να παρουσιάσει στην τάξη τις υπάρχουσες παρατηρήσεις που έχουν γίνει στην περιοχή στην πλατφόρμα **iNaturalist**, μέσα από τον διαδραστικό χάρτη της πλατφόρμας. Με βάση αυτές τις παρατηρήσεις, μπορούν να εκτυπώσουν τις φωτογραφίες αυτών των ειδών και να δημιουργήσουν έναν κατάλογο με τα είδη ζώων και φυτών που βρίσκονται στην περιοχή (δείτε παραδείγματα ειδών που βρέθηκαν στον Ερημίτη).
- Οι εκτυπωμένες φωτογραφίες και ο κατάλογος των ειδών χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας ως ενημερωτικό υλικό για κάθε ομάδα (όπως μια κάρτα Bingo). Ένα πρότυπο καταλόγου ειδών είναι διαθέσιμο παρακάτω.
- Όταν βρίσκονται στην περιοχή, τα παιδιά εργάζονται σε ομάδες που καλύπτουν διαφορετικές περιοχές και καταγράφουν τον αριθμό των ειδών ζώων και φυτών που παρατηρούν. Ταυτόχρονα ο/η εκπαιδευτικός φωτογραφίζει τα είδη που συναντούν. Εάν η εργασία σε ξεχωριστές ομάδες στο πεδίο δεν είναι δυνατή, όλη η τάξη μπορεί να εργαστεί μαζί υπό την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού.
- Επιστρέφοντας στην τάξη, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της επίσκεψής τους. Τα παιδιά συζητούν για τα είδη που παρατήρησαν και για το αν οι παρατηρήσεις τους ταιριάζουν με τις υπόλοιπες στο iNaturalist. Τέλος, ο/η εκπαιδευτικός ανεβάζει τις νέες παρατηρήσεις τους στην πλατφόρμα. Αν θέλετε να μοιραστείτε μαζί μας τις παρατηρήσεις σας, μπορείτε να στείλετε τον κατάλόγό σας μέσω email στη διεύθυνση info@isea.com.gr !

ΕΡΗΜΙΤΗ

ΠΑΝΙΔΑ

ΧΛΩΡΙΔΑ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΝΙΔΑ:

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΛΩΡΙΔΑ:

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΘΕΝΤΩΝ ΕΙΔΩΝ:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ
11-15 ΕΤΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Η ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΗΜΙΤΗ

Σκοπός και στόχοι της εκπαιδευτικής δραστηριότητας

1.1. Σκοπός

Σκοπός της δραστηριότητας είναι να ευαισθητοποιήσει τα παιδιά σχετικά με την οικολογική αξία του Ερημίτη και άλλων παράκτιων περιοχών, καθώς και με τις απειλές που αντιμετωπίζουν. Η δραστηριότητα προσομοιώνει τις αποφάσεις σχετικά με τη συμπεριφορά των διαφορετικών ομάδων κι εκπροσώπων της τοπικής κοινότητας για τη διαχείριση του Ερημίτη.

1.2. Επιμέρους στόχοι

Το παιχνίδι ρόλων επιτρέπει στους μαθητές να:

- Κατανοήσουν τη σημασία του Ερημίτη και των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.
- Κατανοήσουν τα χαρακτηριστικά της περιοχής, τις απειλές που αντιμετωπίζει και τις προτεραιότητες στις οποίες πρέπει να επικεντρωθούν οι μελλοντικές προσπάθειες για την προστασία του.
- Αναγνωρίσουν τον αντίκτυπο των ενεργειών τους στο θαλάσσιο περιβάλλον.
- Κατανοήσουν τα διαφορετικά ή αντικρουόμενα συμφέροντα των διαφορετικών ομάδων πολιτών.
- Αναπτύξουν επιχειρήματα για να υποστηρίξουν τις θέσεις τους.
- Αξιολογήσουν τις δικές τους ιδέες καθώς και αυτές των συμμαθητών τους και να εξετάσουν την αποτελεσματικότητά τους.
- Αμφισβητήσουν συμπεριφορές που συμβάλλουν στην υποβάθμιση της περιοχής.
- Επιλέξουν τρόπους δράσης για την προστασία της περιοχής.
- Αναγνωρίσουν την ανάγκη για συνειδητή δράση προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνύπαρξη όλων των ομάδων πολιτών που ζουν στις παράκτιες περιοχές.
- Κατανοήσουν τη σημασία της συνεργασίας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Η ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΗΜΙΤΗ

Εκπαιδευτική μέθοδος

Η μέθοδος προσομοίωσης ρόλων επιλέχθηκε για την επίτευξη του σκοπού και των συγκεκριμένων στόχων, καθώς και για να διατηρηθεί παράλληλα το ενδιαφέρον των παιδιών για το θέμα. Η δραστηριότητα προσομοίωσης αντιπροσωπεύει την τρέχουσα κατάσταση στη θαλάσσια περιοχή του Ερημίτη, στη βορειοανατολική Κέρκυρα, υπογραμμίζοντας τον πλούτο αυτού του θαλάσσιου οικοσυστήματος, τις απειλές που αντιμετωπίζει και την ανάγκη για τη διατήρησή του. Οι συμμετέχοντες καλούνται να μελετήσουν το θέμα αναλαμβάνοντας ρόλους που αντιπροσωπεύουν άτομα, κοινωνικές ομάδες ή διαφορετικούς φορείς της τοπικής κοινότητας που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, ο καθένας με διαφορετικά ή αντικρουόμενα συμφέροντα. Τα παιδιά γίνονται ενεργοί πρωταγωνιστές της ιστορίας, αποκτώντας τη δύναμη να προτείνουν τους δικούς τους τρόπους διαχείρισης της παράκτιας περιοχής. Έτσι, αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στη μάθηση και αναπτύσσουν μια βαθύτερη κατανόηση του θέματος που μελετούν.

Περιγραφή

- Το θέμα του Ερημίτη παρουσιάζεται μέσω της εκπαιδευτικής παρουσίασης.
- Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει το σενάριο, περιγράφοντας το πρόβλημα και εισάγοντας τους ρόλους που εμπλέκονται, καθώς και εξηγώντας τους κανόνες και τη διαδικασία της δραστηριότητας.
- **Το σενάριο:** Οι τοπικοί φορείς συναντώνται για να συζητήσουν τις δράσεις που πρέπει να πραγματοποιηθούν κατά τα επόμενα 5 χρόνια στην περιοχή για την προστασία του Ερημίτη. Σε κάθε **ομάδα ενδιαφερομένων** (επιλέξτε από τις διαθέσιμες επιλογές παρακάτω) παρουσιάζονται **3 προτεινόμενες δράσεις** (δείτε τις διαθέσιμες επιλογές που αντανakλούν δράσεις

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Η ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΗΜΙΤΗ

χαμηλής, μέσης και υψηλής παρέμβασης παρακάτω). Κάθε ομάδα ενδιαφερόμενων πολιτών συζητά εσωτερικά και καλείται να αποφασίσει για **μία μόνο δράση** που θα εφαρμοστεί τα επόμενα 5 χρόνια. Κατά τη λήψη της απόφασης, τα παιδιά πρέπει να αξιολογήσουν τα πιθανά θετικά και αρνητικά αποτελέσματα της επιλεγμένης δράσης και να προσπαθήσουν να επιτύχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα με τις λιγότερες αρνητικές επιπτώσεις για τις άλλες ομάδες. Η απόφασή τους παρουσιάζεται στον/στην εκπαιδευτικό και στις υπόλοιπες ομάδες και αναγράφεται στον πίνακα.

- Ο/Η εκπαιδευτικός συντονίζει τη διαδικασία, διασφαλίζει την τήρηση των συμφωνηθέντων κανόνων, ενθαρρύνει τη συζήτηση και προτρέπει τις ομάδες να υποστηρίξουν τις θέσεις τους, να τεκμηριώσουν τα επιχειρήματά τους και να εργαστούν για την καλύτερη δυνατή λύση του προβλήματος. Πρέπει να καταστεί σαφές ότι δεν υπάρχει σωστή ή λάθος απόφαση, αλλά οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να κρίνουν οι ίδιοι τι θα οδηγήσει στο καλύτερο αποτέλεσμα.
- Αφού όλοι οι ενδιαφερόμενοι επιλέξουν τη δράση που προτείνουν, ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στην τάξη όλες τις δράσεις που επιλέχθηκαν. Στη συνέχεια, ανάλογα με τις επιλεγμένες δράσεις, το σενάριο θα μεταφερθεί στο μέλλον και ο/η εκπαιδευτικός θα παρουσιάσει τα **πιθανά αποτελέσματα/εκβάσεις των δράσεων** μετά από 5 χρόνια εφαρμογής τους (βλ. τα αποτελέσματα ανά επιλεγμένη δράση παρακάτω). Οι ενδιαφερόμενοι θα αξιολογήσουν τότε τι πήγε καλά και τι δεν πήγε. Έκαναν τελικά την καλύτερη επιλογή και ποιες είναι οι επιπτώσεις σε άλλες ομάδες που πιθανόν δεν συνειδητοποίησαν;

ΟΜΑΔΑ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΙΘΑΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΑΠΟ 5 ΧΡΟΝΙΑ
Ψαράδες (επαγγελματίες)	1.Περισσότερο ψάρεμα με όλα τα εργαλεία.	Μείωση των αλιευμάτων (π.χ. ροφοί, χταπόδια) και πτώση των εισοδημάτων τους.
	2. Απαγόρευση αλιείας κατά την περίοδο αναπαραγωγής των ψαριών ή/και σε περιοχές που είναι σημαντικές για την αναπαραγωγή των ψαριών.	Ανάκαμψη των αλιευμάτων.
	3. Στόχευση ξενικών ειδών.	Ανάκαμψη των άλλων αλιευμάτων και νέα πηγή εισοδήματος.
Ψαράδες (ερασιτέχνες)	1. Περισσότερο ψάρεμα με όλα τα εργαλεία.	Μείωση των αλιευμάτων και αλίευση όλο και μικρότερων ψαριών.
	2. Απαγόρευση αλιείας κατά την περίοδο αναπαραγωγής των ψαριών και αλίευση μόνο μεγάλων ψαριών, ώστε να έχουν προλάβει να αναπαραχθούν.	Ανάκαμψη των αλιευμάτων.
	3. Απαγόρευση αλιείας σε περιοχές που είναι σημαντικές για την αναπαραγωγή των ψαριών.	Υγιέστεροι και μεγαλύτεροι πληθυσμοί ψαριών.
Γαιοκτήμονες	1. Καμία δράση ή ρύθμιση δραστηριοτήτων εντός της γης τους.	Απώλεια της βιοποικιλότηταςητας, αλλά και μείωση των φυσιολατρών επισκεπτών και των κατοίκων που απολαμβάνουν την περιοχή λόγω καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος.
	2. Κοινή συμφωνία μεταξύ των τοπικών γαιοκτημόνων, ώστε να μην κατασκευαστούν κτήρια στα οικόπεδα που βρίσκονται στον Ερημίτη.	Το τοπίο παραμένει γραφικό κι αυξάνονται οι φυσιολάτρες επισκέπτες.
	3. Κοινή συμφωνία μεταξύ των τοπικών γαιοκτημόνων, ώστε όχι μόνο να μην χτιστούν περισσότερα κτίρια στα οικόπεδα που βρίσκονται στον Ερημίτη, αλλά να πραγματοποιηθούν και δράσεις αποκατάστασης του χερσαίου οικοσυστηματος, όπως αναδάσωση.	Αύξηση της άγριας ζωής και των επισκεπτών που έρχονται να την απολαύσουν.
Εταιρείες ενοικίασης σκαφών	1. Καμία ενέργεια, τα πράγματα συνεχίζονται ως συνήθως.	Τα λιβάδια Ποσειδωνίας καταστρέφονται, μειώνονται τα είδη που φιλοξενούνται σε αυτά.
	2. Ευαισθητοποίηση των πελατών σχετικά με περιβαλλοντικά φιλικές συμπεριφορές, όπως η μη αγκυροβόληση σε λιβάδια Ποσειδωνίας και η συμπεριφορά τους όταν έρχονται αντιμέτωποι με την άγρια ζωή, για παράδειγμα με δελφίνια και φώκιες, ώστε να μην τα ενοχλούν.	Εθελοντική τήρηση των κανόνων από τους επισκέπτες, μερική προστασία, αλλά και πάλι παραβάσεις που οδηγούν στην καταστροφή των λιβαδιών Ποσειδωνίας και την παρενόχληση της άγριας ζωής που πιθανώς να αποχωρήσει από την περιοχή.
	3. Εφαρμογή κανονισμών για την απαγόρευση αγκυροβολίας όπου υπάρχουν λιβάδια Ποσειδωνίας.	Ανάκαμψη των λιβαδιών Ποσειδωνίας, καθαρότερα νερά και περισσότερες “συναντήσεις” με άγρια ζώα, όπως δελφίνια και φώκιες.
Τοπικά εστιατόρια	1.Αγορά και πώληση θαλασσινών χωρίς κανένα κριτήριο.	Μείωση των τοπικών θαλασσινών.
	2. Αγορά θαλασσινών μόνο από ντόπιους ψαράδες.	Καλύτερη συνεργασία με τους ντόπιους αλιείς και οικονομική ενίσχυση τους.
	3. Αυστηρά κριτήρια αγοράς και πώλησης θαλασσινών μόνο από ντόπιους ψαράδες, όχι είδη που απειλούνται με εξαφάνιση και προώθηση της πώλησης ξενικών ειδών.	Συμβολή στην προστασία και ανάκαμψη των αλιευμάτων της περιοχής.

ΟΜΑΔΑ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΙΘΑΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΑΠΟ 5 ΧΡΟΝΙΑ
Ημερήσιες Κρουαζιέρες	1. Συνέχιση των μαζικών τουριστικών κρουαζιέρων.	Ηχορύπανση, αυξημένα απορρίμματα, διαταραχή της άγριας ζωής, παράπονα από τους κατοίκους.
	2. Περιορισμός αριθμού επιβατών και ταξιδιών ανά ημέρα.	Μειώνεται η ρύπανση από απορρίμματα στην περιοχή, τα καυσάερια των πλοίων, τα καύσιμα που χρειάζεται να καταναλώσουν και μπορούν να ελέγξουν καλύτερα ότι οι επισκέπτες δεν ενοχλούν τα άγρια ζώα κυνηγώντας να τα δουν από πολύ κοντά. να τα φωτογραφίσουν ή να τα αγγίξουν.
	3. Εφαρμογή «διαδρομών χαμηλού αντίκτυπου» αποφεύγοντας ευαίσθητες περιοχές Ποσειδωνίας, με απασχόληση ντόπιων ξεναγών.	Τα θαλάσσια είδη παραμένουν ανεπηρέαστα και οι συναντήσεις μαζί τους είναι πιο συχνές και άρα τον επιλέγουν όλο και περισσότεροι φυσιολάτρες επισκέπτες.
Επισκέπτες	1. Καμία αλλαγή στη συμπεριφορά.	Ρύπανση από απορρίμματα, μείωση της βιοποικιλότητας.
	2. Συμμετοχή σε τοπικές εκδηλώσεις ενημέρωσης για την περιοχή ή δράσεις, όπως εθελοντικοί καθαρισμοί της περιοχής.	Καθαρότερες παραλίες, ενήμερη και ενεργή κοινότητα που μπορεί να αντιμετωπίσει έγκαιρα όποια επείγοντα προβλήματα προκύψουν, όπως μια πυρκαγιά.
	3. Συμμετοχή σε προγράμματα καταγραφής της βιοποικιλότητας από τους ίδιους τους πολίτες.	Άτομα που έχουν λόγους να ξαναεπισκεφτούν την περιοχή πολλές φορές.
Τοπικοί Αγρότες	1. Διατήρηση των γεωργικών πρακτικών που περιλαμβάνει τη χρήση λιπασμάτων/φυτοφαρμάκων.	Ευτροφισμός φυκιών και καταστροφή των λιβαδιών Ποσειδωνίας, μόλυνση του εδάφους.
	2. Μείωση της χρήσης χημικών και μη καλλιέργεια περιοχών που είναι σημαντικά για την άγρια ζωή, όπως οι ζώνες δίπλα από τα ρέματα.	Σταθεροί ρυθμοί παραγωγής και προστασία της καθαρότητας των νερών και της θάλασσας.
	3. Μετάβαση σε βιολογική γεωργία χωρίς τη χρήση χημικών και προώθηση του τουρισμού, όπου επισκέπτες έρχονται για να μάθουν και να συμμετέχουν στις τοπικές καλλιέργειες.	Καθαρότερα νερά, αύξηση των επικονιαστών, ευκαιρίες αυξήσεις εισοδήματος από βιολογικά προϊόντα και επισκέπτες.
Δήμος	1. Καμία εφαρμογή κανονισμών για την περιοχή του Ερημίτη.	Σταδιακή καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος.
	2. Υποστήριξη με περαιτέρω υποδομές, όπως κάδοι απορριμμάτων κι ενημερωτικές πινακίδες.	Καθαρότερες ακτές, καλύτερη συνεργασία με άλλους φορείς και ομάδες πολιτών.
	3. Επίσημη αναγνώριση ενός Σχεδίου Δράσης για την προστασία του Ερημίτη και δέσμευση για τη διαρκή ανάληψη πρωτοβουλιών προστασίας του φυσικού του περιβάλλοντος.	Αυξημένες πιθανότητες χρηματοδότησης περιβαλλοντικών δράσεων, βελτιωμένο φυσικό περιβάλλον και ικανοποίηση των επισκεπτών που έρχονται να θαυμάσουν τη φυσική ομορφιά του Ερημίτη.
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	1. Μη υλοποίηση περιβαλλοντικών προγραμμάτων για τη γνωριμία και ανάδειξη του Ερημίτη.	Περιορισμένη ενημέρωση, μικρές αλλαγές στη συμπεριφορά των μαθητών σχετικά με την περιοχή.
	2. Ενσωμάτωση προγραμμάτων για τον Ερημίτη.	Οι μαθητές ενημερώνονται και συμμετέχουν σε δράσεις για την προστασία του.
	3. Ανάπτυξη βιωματικών περιβαλλοντικών προγραμμάτων με επισκέψεις στην περιοχή του Ερημίτη.	Οι νέοι της περιοχής ανακαλύπτουν μόνοι τους την αξία και τον φυσικό της πλούτο προτρέποντας κι άλλους, όπως την οικογένειά τους, να την προστατέψουν.

Σκοπός & Στόχοι της Εκπαιδευτικής Δραστηριότητας

1.1. Σκοπός

Ο σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των παιδιών σχετικά με την οικολογική αξία της θαλάσσιας περιοχής του Ερημίτη, τους οργανισμούς που ζουν εκεί και τις απειλές που αντιμετωπίζουν.

1.2. Επιμέρους Στόχοι

Η Επιστήμη των Πολιτών παρέχει στους μαθητές την ευκαιρία να:

- Εξερευνήσουν την περιοχή του Ερημίτη και τα είδη που φιλοξενεί μέσω της βιωματικής μάθησης.
- Παρατηρήσουν τους οργανισμούς της περιοχής και να κατανοήσουν τα κοινά και διαφορετικά χαρακτηριστικά τους.
- Αναγνωρίσουν τον αριθμό των οργανισμών που βρίσκονται σε μια περιοχή, κάτι που δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν χωρίς να την εξερευνήσουν.
- Χρησιμοποιήσουν τις Νέες Τεχνολογίες και άλλα εργαλεία που μπορούν να γίνουν έγκυρες πηγές πληροφόρησης.
- Εργαστούν σε ομάδες.
- Αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες.
- Συνδεθούν με τη φύση, που αποτελεί προϋπόθεση για να την εκτιμήσουν και να την προστατεύσουν.

Περιγραφή

- Η δραστηριότητα πραγματοποιείται σε μια παράκτια περιοχή του Ερημίτη, όπου η τάξη αναζητά και παρατηρεί τα διάφορα είδη πανίδας και χλωρίδας. Πριν από την επίσκεψή τους, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να τους παρουσιάσει τις υπάρχουσες παρατηρήσεις της περιοχής στην πλατφόρμα iNaturalist, εστιάζοντας στην περιοχή μέσω του διαδραστικού χάρτη της πλατφόρμας ή δείχνοντας παραδείγματα ειδών που βρίσκονται στον Ερημίτη.
- Όταν βρίσκονται στην περιοχή, τα παιδιά εργάζονται σε ομάδες εξερευνώντας διαφορετικά σημεία και καταγράφοντας τον αριθμό των ζωικών και φυτικών ειδών που παρατηρούν, καθώς και πιέσεις ή απειλές που εντοπίζουν. Οι ομάδες ενθαρρύνονται να παρατηρήσουν ειδικότερα για φύλλα ή και καρπούς Ποσειδωνίας που μπορεί να έχουν ξεβραστεί στην ακτή.

Η καταγραφή των οργανισμών μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της πλατφόρμας iNaturalist χρησιμοποιώντας κινητό τηλέφωνο ή tablet. Εάν αυτό δεν είναι εφικτό, κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα ενημερωτικό πακέτο με έναν κατάλογο με φωτογραφίες των ειδών. Η λίστα των ζώων και των φυτών που βρίσκονται στην περιοχή μπορεί να δημιουργηθεί με βάση τις καταγραφές που παρατηρήθηκαν στην πλατφόρμα iNaturalist.

- Εάν η εργασία σε ξεχωριστές ομάδες στο πεδίο δεν είναι δυνατή, ολόκληρη η τάξη μπορεί να δουλέψει μαζί, υπό την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού. Παρακάτω διατίθεται ένα πρότυπο καταλόγου των ειδών.

ΥΠΑΙΘΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΑΣ ΓΙΝΟΥΜΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

- Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται με μια ομαδική συζήτηση. Τα παιδιά συζητούν τα είδη που παρατήρησαν, εάν οι παρατηρήσεις τους συμφωνούν με τα υπάρχοντα δεδομένα στην πλατφόρμα iNaturalist, καθώς και τυχόν απειλές για το παράκτιο περιβάλλον που παρατήρησαν κατά την εξερεύνησή τους, όπως απορρίμματα, λύματα, ξενικά είδη, καταστροφή της παραλίας από μηχανήματα.
- Η επίσκεψη στην παράκτια περιοχή του Ερημίτη είναι ιδανική, αλλά όχι απαραίτητη. Η τάξη μπορεί να επισκεφθεί οποιονδήποτε παράκτιο χώρο της περιοχής.

ΕΡΗΜΙΤΗ

ΠΑΝΙΔΑ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ/
ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ :

1 observation CC
Little Egret
(*Egretta garzetta*)

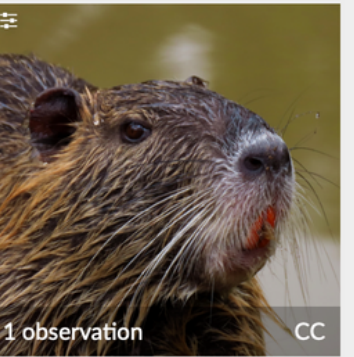
1 observation CC
Σφηκιάρης
(*Pernis apivorus*)

1 observation CC
Κίσσα
(*Garrulus glandarius*)

1 observation CC
Καστανοθήλινος
(*Saxicola rubetra*)

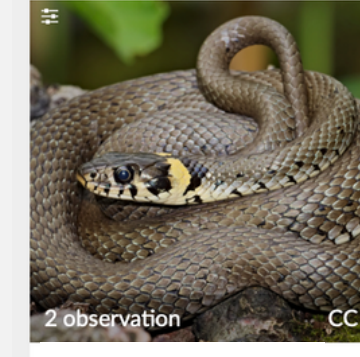
1 observation CC
Μυοκάστωρας
(*Myocastor coypus*)

2 observation CC
Ακρίδα
(*Oedipoda meridionalis*)

2 observation CC
Μυγοχάφτης
(*Neoscona subfusca*)

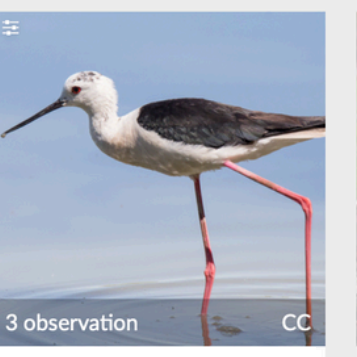
2 observation CC
Νερόφιδο
(*Natrix natrix*)

2 observation CC
Σαμιαμίδη
(*Hemidactylus turcicus*)

3 observation CC
Νανοβουτηχτάρι
(*Tachybaptus ruficollis*)

3 observation CC
Καθαμοκανάς
(*Himantopus himantopus*)

3 observation CC
Τρανόσαυρα
(*Lacerta trilineata*)

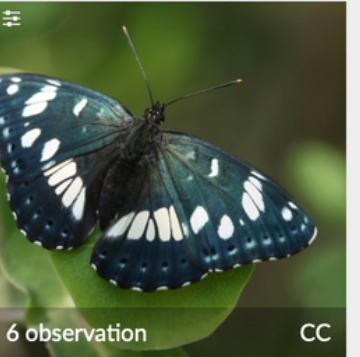
3 observation CC
Νεροχελώνα
(*Trachemys scripta*)

6 observation ©
Blue-throated Keeled Lizard
(*Algyroides nigropunctatus*)

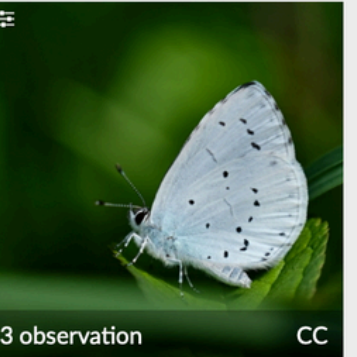
5 observation CC
Scarce Swallowtail
(*Iphiclidides podalirius*)

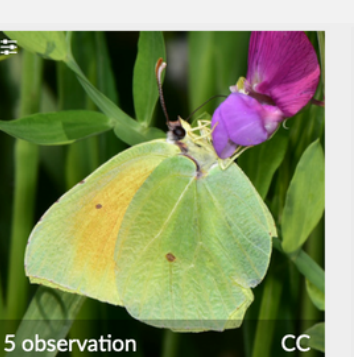
6 observation CC
Southern White Admiral
(*Limenitis reducta*)

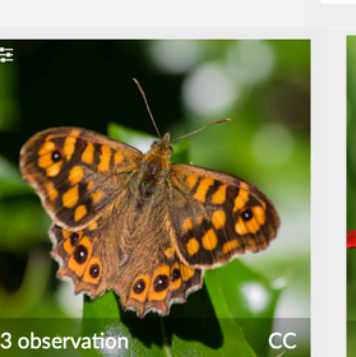
8 observation ©
Κοινή Μπλε Πεταλούδα
(*Polyommatus icarus*)

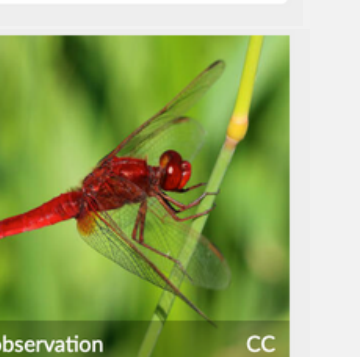
3 observation CC
Holly Blue
(*Celastrina argiolus*)

5 observation CC
Cleopatra Butterfly
(*Gonepteryx cleopatra*)

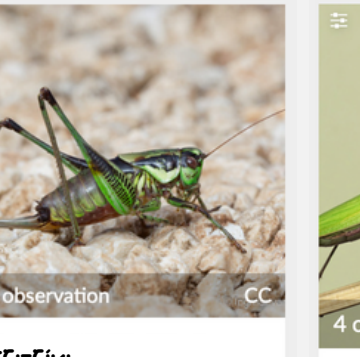
3 observation CC
Speckled Wood
(*Pararge aegeria*)

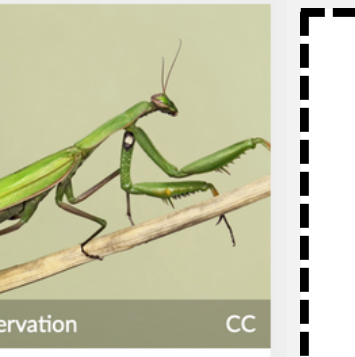
5 observation CC
Κοιβελοπούλα
(*Crocothemis erythraea*)

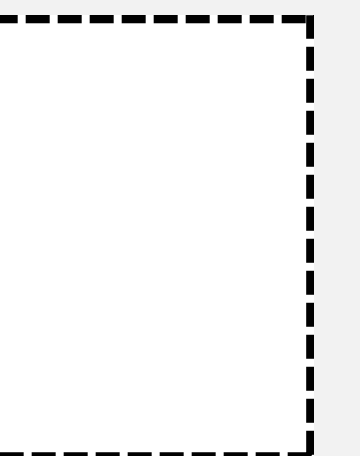
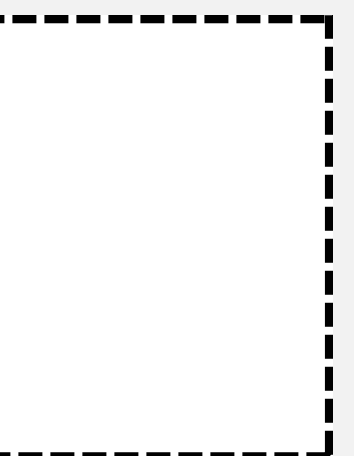
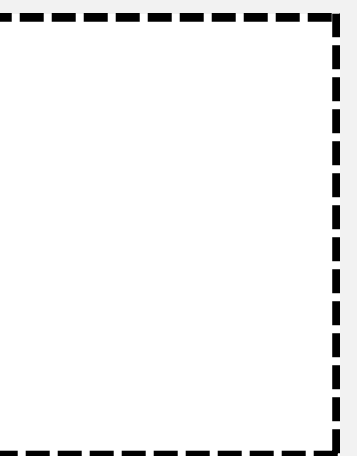
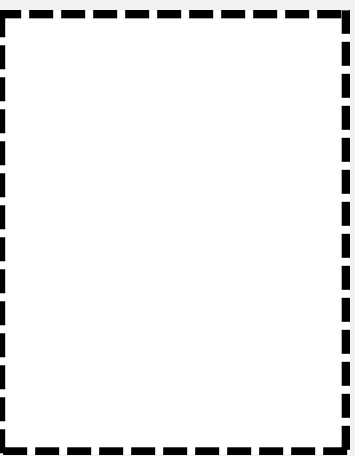
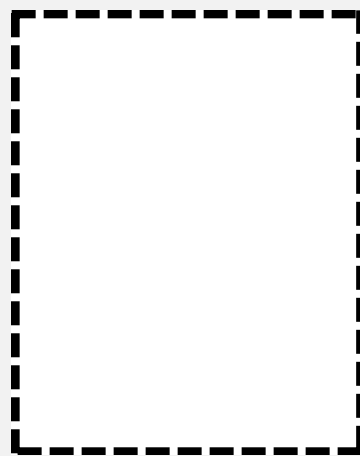
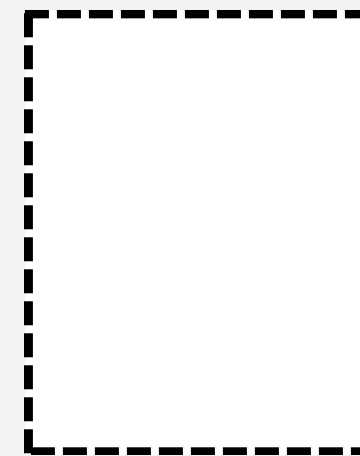
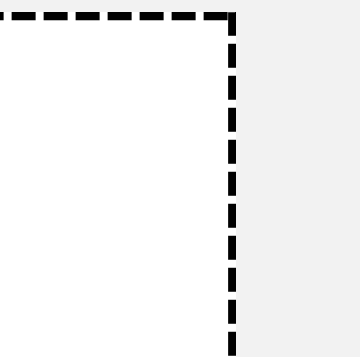
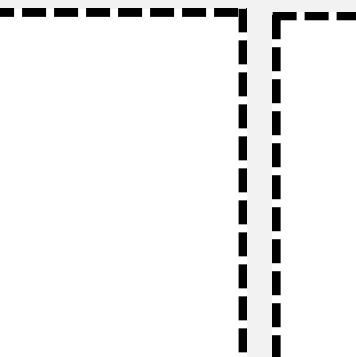
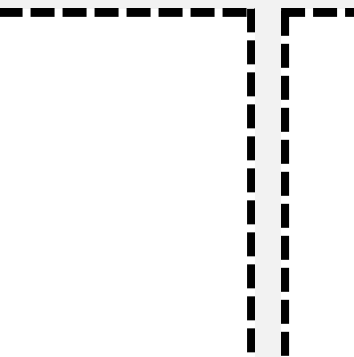
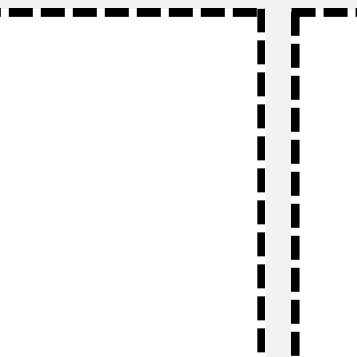
2 observation CC
Μικρόφυλλο Σκαθάρι
(*Spilostethus pandurus*)

3 observation CC
Τζιτζίκι
(*Eupholidoptera gargarica*)

4 observation CC
Αθρογάκι της Παναγίας
(*Mantis religiosa*)

ΧΛΩΡΙΔΑ

2 observation CC
Ροπαλάκι
(*Clavariadelphus truncatus*)

1 observation ©
Συκιά
(*Ficus carica*)

1 observation CC
Πικραλίδα
(*Cichorium intybus*)

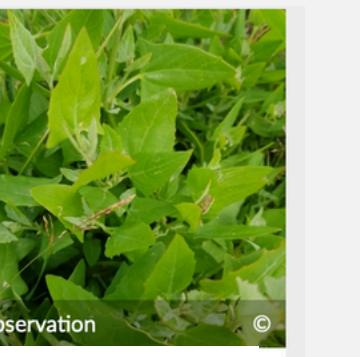
1 observation CC
Ξινήθρα
(*Oxalis pes-caprae*)

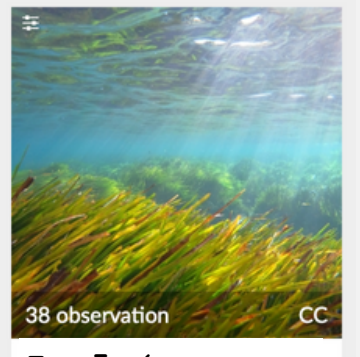
5 observation CC
Κρίταμο
(*Crithmum maritimum*)

6 observation CC
Βιβούρνο
(*Viburnum tinus*)

3 observation ©
Αθρυρίδα
(*Atriplex prostrata*)

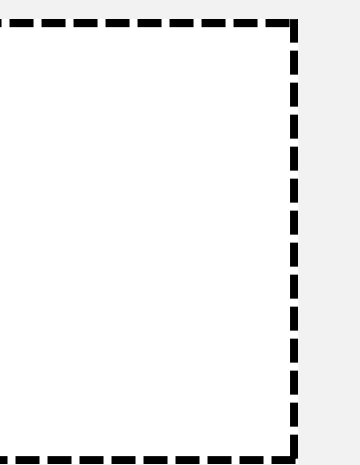
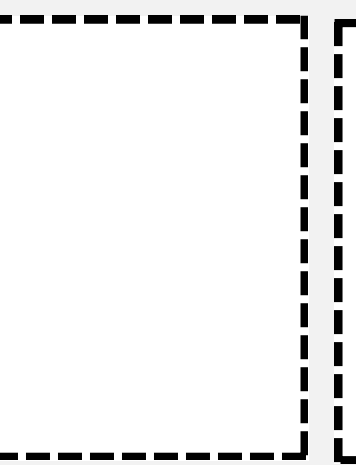
38 observation CC
Ποσειδωνία
(*Posidonia oceanica*)

5 observation ©
Παλιούρι
(*Paliurus spina-christi*)

3 observation CC
Αγριοραδίκι
(*Raphanus raphanistrum*)

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΝΙΔΑ:

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΛΩΡΙΔΑ:

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΘΕΝΤΩΝ ΕΙΔΩΝ:

ΠΑΝΙΔΑ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ/
ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ :

ΧΛΩΡΙΔΑ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΝΙΔΑ:

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΛΩΡΙΔΑ:

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΘΕΝΤΩΝ ΕΙΔΩΝ:

ΑΣ ΒΟΥΤΗΣΟΥΜΕ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ

ΕΡΗΜΙΤΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

ΗΛΙΚΙΕΣ 5-15

ΑΣ ΒΟΥΤΗΞΟΥΜΕ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ

ΕΡΗΜΙΤΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

ΗΛΙΚΙΕΣ 5-15

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Δουλεύοντας για την αποτελεσματική διαχείριση και προστασία της θαλάσσιας περιοχής της χερσονήσου του Ερημίτη». Περιέχει πληροφορίες για τη θαλάσσια περιοχή του Ερημίτη και προτείνει μια σειρά δραστηριοτήτων που μπορούν να πραγματοποιηθούν στον Ερημίτη ή σε άλλες παράκτιες περιοχές, και οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν από εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο περιβαλλοντικών προγραμμάτων. Το υλικό έχει σχεδιαστεί για μαθητές ηλικίας 5 έως 15 ετών και χωρίζεται σε δύο ενότητες, κάθε μία αφιερωμένη σε συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα. Είναι διαθέσιμο στα Αγγλικά και στα Ελληνικά.

Περιβαλλοντική Οργάνωση για την Προστασία
των Υδάτινων Οικοσυστημάτων
Θεσσαλονίκη, Ελλάδα
Τηλέφωνο: +30 2313 090696
Email: info@isea.com.gr

Το πρόγραμμα «Δουλεύοντας για την αποτελεσματική διαχείριση και προστασία της θαλάσσιας περιοχής της χερσονήσου του Ερημίτη» υλοποιείται από την iSea σε συνεργασία με τον Ερημίτης Πλους και με χρηματοδότηση του Blue Marine Foundation και του Ionian Environment Foundation.